

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. n. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. 6. Hirdetési ár: négyhasábos sorát először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr bélyegző. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, május 1-jén 1861.

(D) Miután nemzetünk a magasabb politika egyik főtényezőjévé vált, nem lehet a magyarnak annyira csak saját belügyeibe vagy a kormányzás elleni s abszolút ellenzéki harcra merülnie, hogy állását mind végig európai szempontokból felfogni kellőzze, és elmulaszsa intézvényeit úgy fejleszteni, magartartását úgy irányozni, hogy az a józan kívánságoknak megfelelően.

E czélból a magyarnak saját belkérdései mellett folytonos figyelemmel kell kísérni a külföldet, a mi annak kevésbé érdektelen studium, mert nem igen van ma európai kérdés, a mely a magyarral összeköttetésben ne állana.

Magyarország három felől van már forradalommal körülvé: dél-keleten a török keresztények harcában tartományok, — éjszakán a varsói katasztrófában, s az orosz ifjuság hangulatában, népek — és dél-nyugaton az olasz mozgalomban, koronás uralkodók forradalma foly körülöttünk. Minket mindenik érdekel: az olasz mozgalmak nekünk adtak, a lengyel mozgalomnak előpéldának által mi adtunk impulsiót, a keleti dolgok szintugy ezen mozgalmak háttérei.

Ha így a forradalom nagyobb mérvet vett már is, következménye az, hogy annak ellenfele is napoként inkább kezd összeszedni erejét, hogy a török és orosz ellenségeskedés tán a közös válság miatt egy időre meg fog szünni, és az orosz felhagyand Ausztria elleni visszatörő politikájával.

Ezalatt az örökös hadállapotokba fáradozott Európa kezd érdekelve lenni oly röpiratok irányában is, a minőt Aumale herceg bocsátott közre a napoleonicák ellen, s így siet az idő azon pont felé, hogy Európa két táborba szakadjon. S kardot vonjon a küzdohomokba a forradalom és absolutismus.

De ha a két párt fegyverét vizsgáljuk, meg kell győződnünk, hogy e szerencsétlen harc fegyverei még nem egyenlők, s nem is lesznek mind addig, míg nem sikerülend Francia- és Olaszország belsőjében is oly békiütlenséget gerjeszteni, a minő Ausztriát, Orosz- és Törökországot zsiabasztja.

Ez eset még nem állott elé. Franciaország érzi, hogy vezérszerepre van hivatva, s a dicsőség napjai várnak reá összetartása által. E nemzet pedig méltán hiú dicsőségére és vezérszerepére.

Sokan megdöbbenek közelebről az orosz és francia udvar közötti elhidegülésen; de mi ebben nem látunk veszélyt.

A keleti kérdés az, melyben Napoleon áldozatot vinni volna kénytelen az orosz barátságnak s éppen a keleti kérdés az, melynek fölbolygatását az angol diplomácia nem óhajtja. Tehát az orosz s francia uralkodók közt lehető surlódás feloldozza az utóbbit azért, hogy az elsőnek keleten kezébe játsszik, és ez csak szorosabbá teendő az angol, francia és olasz nép közötti barátságot.

E barátságos viszony létezése egy pártot szilárdít meg Európában, mely a népjogokra támaszkodik, szereti a haladást, a forradalom kisebb eszközeitől sem irtózik, ha ezáltal a világháborút kikerülni segítheti. De ez európai nagy párt iránya nem forradalom, iránya alkotmányos, mely egyedül lehet képes kibékíteni a nemzeteket.

E párt céljainak utját nem állhatja oly kényuri politika, melyet benn mindenütt már is a népek forrongása ostromol.

Ha már e helyzetben azon harcra tekintünk, a mely Bécsben éppen most foly a federalisták és einheit-isták közt, könnyen beláthatni, kiknél van az üdvösebb irány.

Magyarország kibékítése nélkül Ausztria ma is ott áll a hol állott tízévi alatt a nevezetes október 20-ig, és ez állás eléggé tarthatatlannak bizonyult be.

A magyar constitutiót elnyomni, megsemmisíteni nem lehet, annak biztosítéka az európai viszonyokban, az emberiség civilizációjában, a forradalom és absolutismus hosszas harcra közt mindinkább megszilárduló legalis érzésben s béke óhajlásban, a nagyhatalmak érdekeinek egymás irányában helyezésében, s a népek jogérzetének solidaritásában van létvé.

Belsőszolnokmegye. (Folytatása és vége) —

Másnap ápril. 23-dikán a Torma Károly által szerkesztett feliratok egyetlen egy stylus-változtatással elfogadtattak s ki nyomtatások a megyékkel közlés végett elhatározottak. Ezután a hivatalok megválasztása s fizetése kerülőlvén szövegre, a megye költségei fedezése végett közfelajánlás után a mostan divatban lévő adónak gyökere, a föld és kereseti adó minden pótlékok kizárásával elfogadtattak. Valamint határozatilag kimondottak, hogy minden törvénytelen adóztatások, monopoliások, accisok, ut és hidvások, szóval minden divatba jött buzávonák és zsarolások törvényteleneknek, ősi alkotmányunkkal össze nem férőnek tartatnak, s mint ilyeneket kívánja a megyei képviselő bizottmány tekintetű. Ez intézkedés közörműkötéssel fogadtattak s mint a villám szétfutott az egész megyében. Ekközben két román nyelven beadott kérelem olvastatik, melyekben két román pap a bizottmányból magukat, miután nem a számújvári püspökség után beadott kérvény értelmében szerveztetett, kitérőtleni kérik. Határozattal: „Az állandó képviselő bizottmány örömet fejezi ki az iránt, hogy azok, kik a törvényen felül és kívül teszik magokat, kebeléből kilépnek s neveik ezennel kérelmük folytán teljes örömmel kitérőtlenek.”

Végül a tisztikar közfelkiáltás után mindenik állomásra három-három egyén jelöltetett ki, megválasztottak és ezzel a gyűlés bérekesztetett. A románok kiválóan vannak képviselve.

Estve a kisdudovoda teremében 150 terítékre nagy-szerű tisztai lakoma rendeztetett, hol lelkesnél lelkesebb felköszöntések történtek, az unióért, a magyarhoni országgyűlésért, az emigrációért s ezek közt Klapka Györgyért, kinek éppen névnapja van, Jósika Miklósiért, Kossuth Lajosért, gróf Bethlen Ferencért, Duomb angol parlamenti tagért, ki hazánk szabadsága mellett az angol parlamentben szót emelt, Garibaldiért, Türrért s az olasz seregben kitűzött magyar bajnokokért, ezenkívül megyénk büszkeségeért, Vécér Farkas szeretve tisztelt főispánunkért, kinek személyében a 48-ki vívmányokat kezeségül bírjuk, a megye ujdon kinevezett tisztviselőiért, a bizottmány tiszteletbeli tagjaiért, Deák Ferencz, Teleki László és Dózsa Dániel hazánkfiáért.

Végül Gajzágó Salamon elragadó szónoklatban a megye tisztikarát s jelenlévő értelmiségét részvétfeliratra hívta fel gróf Bathlyáni Lajos övegyéhez, mert ugymond: van-e e hazának egyetlen gyermeke, a ki Bathlyáni Lajos nevére, ki a törvény védelmében mint szent vértanu bullott el, fűző könyvekké ne emlékezzen sat. Egy hitelt lélekkel a részvétfeliratot a grófnéhoz elhatároztuk s ennek szerkesztésére a lelkes indítványozót kértük meg, mi a megye tisztikara s értelmisége nevében, mint a tisztikar leges-legelső hivatalos teendője, mai napról feis is küldetett.

A hivatalok átvételére kirendelt bizottmány a kaszinó irodában folytatja működését.

A törvénszékét még nem neveztük ki.

A belsőszolnokmegyei tisztikar. Április 23-dikán. Felső kerület. Főbíró: Torma István. Alispán: Beteg Kelemen. Pénztárnok: Bauer Lajos. Alsó kerület. Főbíró: gr. Bethlen Sándor. Alispán: Földvári József. Pénztárnok: Veress József. Rendes főjegyző Rácz István. Tiszteletbeli főjegyzők: Torma Károly, Gajzágó Salamon, Földvári Mihály. 1-ső aljegyző: Leményi József, román. 2-dik: Dezsői Mihály. Tiszteletbeli aljegyzők: Pataki Ferencz, gróf Kornis Ádám, b. Huszár Miklós, b. Huszár Ádám, gróf Kornis Victor, gr. Teleki Ede, Ujfalvi Ádám, Diószegi Géza, Keresztés Nándor. Levéltárnok: Mihály Ferencz. Igató: Barabás Kálmán. Ajtónálló: Sófávi Samu. Fűggyész: Dézsi Károly. Aliggyész: Fodor Antal. 1-ső főorvos: Szöcs Sámuel. 2-dik főorvos: Feuerregger Károly. Alorvosok: László Beregszászi Ferencz, Dézsi Tokai Pál, Rettégi Simó Lajos, Csiki Miklós. Két bába: Bartha Zsuzsanna és Bakesi Franciska. Mernők: Lányi Károly. Főutbiztos: Vajda Ferencz, román. Alutbiztosok a Dézs-Nagybányai, Dézs-Kolozsvári, Dézs-Besztercei és Dézs-Sz. Somlyói négy utvonalkra. 1-ső: Rácz László, 2-dik: Balog Károly, 3-dik: Vajda Pál, román, 4-dik: Fetti Gábor, román. Bortőnőr: Dálnoki Dani, hat hajduval.

Szolgabírák, esküttek. Kaczkói járás. Préda József, román. Rácz Albert. Laposi járás. Timbus István, román. Bak Ferencz. Baló István. Rettégi járás. Móza Ferencz. Flott Ferencz Adolf, román. Kőfarkai járás. Tatrosi Sándor. Szántó Márton. Bethleni járás. Keczeli Ferencz. Csernátóni Samu. B. Váralyai járás. Rácz Miklós. Brehár Todor, román. Dézsi járás. Dadai Elek. Rései Papp Albert. Alparéti járás. Vajda János, román. Bartos József. Vádi járás. Pécsi Ádám. Válya Ferencz, román. Szurduki járás. Berenczei Miklós. Frink András, román. Román nyelv fordító: Gávr Károly. Első írnok és tiszteletbeli aljegyző: Keresztés Nándor, 2-dik írnok: Koltai Ferencz, 3-dik írnok: Szathmári Károly. M. S.

Torda, apr. 29-kén. Tizenkét éve tartogatom, örömmint a szememfényét, mint szent ereklyét az 1848-ki törvényeket. Késő éjnek idején szoktam volt rejtkehelyéből élni és drága kincsét, mint hajdan az üldözött keresztények a bibliát, mikor már nem kellett többé rettegni a szaglórok maoskaszemeitől, kik még alvásunk felett is őrt állottak, ne hogy osztrák ellenes álmoktól haborgatassunk.

Papunk nem ismeri jobban a bibliát, mint én ezen törvényeket, s mert mint örök igazság igéi vannak bérves-ve lelkembe, alig tudok magamhoz térni megütözésemből. Álom-e ez vagy való? kérdem magamtól a mai választó gyűlés után szűk fedelem alá érkezve. Ez-e az, mit magyarul, s az 1848-ki törvények világos értelmében szabad választásnak neveznek: vagy tán afféle alkotmányosdi játék? kérdem újból is magamtól.

A városi tisztikar, s képviselő testület megnyitása volt napi renden. A választók egybeírása után, a választási elnök, s kijelölő bizottmány megválasztására voltunk egybe-híva. És mi illő komolysággal, s szabad férfiakhoz illő függetlenséggel választottunk is — az az: hogy a hazunat készen hozott — fertig — névsor felolvasása után, lényegtelen módosítással, mind a kijelölt elnök, mind a jelölt-kijelölő bizottmány kijelölését, ha úgy tetszik — javaslatát elfogadtuk.

A személyekről átáljában hallgatók. Az eljárás ellen kell felszólalom, melyet esekely felfogásom szerint sem a törvény tiszta szavaival, sem a szabad választás szellemével megegyeztetni nem tudok. Miért nem tiltakozott ön? kérdi valaki: vagy tán korlátozva volt a szólás szabadság? Nem — vagy igen. De kellett-e hangosabb tiltakozás annál mikor az értelmes polgár H. K. a névsorból egyet, többet nem akarván említeni, kitérőtleni kívánt? és lehetett-e keményebben elítélni a felolvasott névsort, mint mikor a város egyik legértelmesebb, szilárd jellemű polgára, N. F. nevét a kijelölők sorából határozottan kihagyatni kívánta? Azt mondják: hallgatásukkal önk belegegyezéseket adtak. Nem. 12 évi hallgatásunk folytonos ellenmondás volt. Hallgattunk, mert nem akartunk érdemes egyéniségeket compromittálni. Hallgattunk, mert nem akartuk a tanácskozási teremét torskodások terévé tenni, áldozatot hozni a békének, melyet ez időben az ifju szabadság egyedüli biztosítékának tartunk, s mert az alkotmányos térnek mielőbbi elfoglalását idő szerint első polgári kötelességnek tartottuk. De arról csakugyan jól állunk, hogy szabad választással más képe lett volna a kijelölő bizottmánynak.

Hálátlan munka, a hivatlan prókátorság, hivatlan tanácsadás, — de nem is mint irányadó tanácsot, mint egyszerű polgár ember elfuttatását mondom el, hogy választásról levén szó, kinek adom én, s kinek nem adom semmi áron az én votumomat?

Adom annak, kinek esze is, szíve is helyén van — kinek homlokáról olvasom e két jelszót: értelmesség, becsületesség.

Adom annak, ki mint ember, polgár, és családfelelő ragyogó tükrö, példaadója, városának, kortársainak.

Adom annak, ki a nehéz próba napjaiban, mikor a hazafias bűnök volt bélyegezve, inkább akart tövissele kuszorozott bűnös mint kényelmesen ellátott erényhős lenni, ki szenvedett szegénységet, nyomort, láncokat, e névett h a z a, s ette az övéivel a megaláztatás a szolgaság könnyekkel áztatott kenyerét, de polgári hitét, hazafi meggyőződését pillanatig se tagadta meg.

Adom annak, ki az előre tolatkodók által háttérbe szorítva szellemi s erkölcsi fensőségét népe fájdalomainak könynyítésére s könyneken felszárítására tudta használni, ki a nehéz napokban is jobb idők reményével biztatva az önértetést elesni nem engedte s városa szellemi s anyagi emelkedését a nyomás alatt is eszközölni tudta. — Vége

Adom annak, ki e mértéket körül-belől leginkább megtitli.

Kinek nem adok hát votumot? a fennebbiekből könynyit lesz kitalálni. egy tordai polgár.

Lobogó kitűzés. Bethlenben ápril 17-kén lélek-emelő nemzeti ünnepélynek valánk ma részesei. Tizenegy órakor indultunk ki polgártársunk G. L. házától egy ropant nemzeti lobogóval, melyet hetenként éppen ez nap tartani szokott hetivására begyűlt vidéki értelmiség és nagyszámú nép kíséretében, azon épülethez vitlünk, hol a cs. kir. járáshivatal székel s annak homlokzatára tűztük. Megható volt a jelenet a mit a fennlegő lobogó előidézett. Legelőször egy vásárba jött vidéki román földész kiáltotta el magát „szetreászke!” később egyrehangzott magyar és román nyelven „éljen az alkotmányos szabadság! éljen a testvériség! éljen az egyenlőség!” A Hymnust is énekeltek zenekisérettel, aután újból éljenztek a fennírt eszméket s a val rendben és méltósággal csendben a „Rákóczi induló” mellett oda tértünk vissza honnan kiindultunk, ott lelkes pohárköszöntésekben fejeztük ki magasztosult érzelmeinket.

Azóta nagy lobogónknak a helységbe sok abrőbb fókái nőttek ki a házak fedelein.

Megjegyzendő, hogy a cs. kir. járáshivatal egy követelő hang nélkül, önként rögtön levétette a különböző hivatali osztályokat jelvényző kétfélt sasokat. r. l.

Székelly-Udvarhely, ápril 22. — A mit oly rég ígértünk, végre megtettük: ideiglenes főkirálybírákat mlgs Dániel Gábor ur ő mlgát a lehető szép és mégis költségtelen ünnepélylél fogadtunk tegnap bevonyulásakor. A fűszék, melyben ő mlga lakott, ropant nagyszámú kísérettel ő mlgát a Rika erdőn át, egy Benedek Sándor által vezé nyelt lovas banderiummal együtt. Minden falvai Erdővidéknek, melyeken ő mlga keresztül jött, ünnepélyesen tisztelg-

tek ő mlga érkezésekor, igen az erdővidéki ref. egyházmegye papsága is nagytiszteletű esperes Benedek József ur vezérlete alatt. Sőt a Felső-Fehérmegyében eső F. Rákóczi lakói is tisztelettel fogadták. Ezeknek kívül az utól félre eső szomszéd helységekből is nagyszámu küldöttek mentek ő mlga elébe, mentek más törvényhatóságokhoz tartozó szász és román polgárok is egy magyar ajku lelkész kérvén föl érzelmeik tolmácsolására. Így érkezett ő mlga az anya-Udvarhelyszékbe, melyben legelőbb a Rika-hegy tövében az oda nagyszámmal seregelt birtokosság s egy Derzi Zsigmond vezénylete alatt álló lovas banderium által üdvözöltetett, mikor is Gálfi Sándor tartott szónoklatot, mely így hangzik:

Méltóságos főkirálybíró ur! Üdvözölni jöttünk mlgodat nemes Udvarhely anya, Keresztur és Bardeoz fuszék képében, mint ezen székeknek unjonan kinevezett id. főkirálybíróját! Őseink szellemétől föllekelve üdvözöljük mlgodat Hargita ezen hegyláncolatánál, a Rika torkolatában, hol a hagyományok szerint leghíresebb eldőlünk, a világhódító Atilla nőjének dicső porai hamvadnak. Nem azon tény jöttünk üdvözölni mlgos ur! melyszert nekünk törvényeinkben nem gyökerező uton és módon főkirálybírák nevezett; mi a törvénytelenséget üdvözölni nem kívánjuk, hanem üdvözöljük mlgodnak személyében azon vérokonunkat, ki imádott ősalgotmányunk újjászülésének e reményekkel gazdag tavaszán hazafini kötelességének tartotta magát főkirálybírói nevezet alatt oly tényezővé ajánlani fel, ki által a nemzet utat kap magának alkotmányos jogai újbóli gyakorolhatására.

Ezen üdvözlést nyilvánítani annyi jelesse között e nemes székek, ősz szakállomál fogva nekem jutott a szerep, de ha mlgod végig tekinti e hullámzó ünnepélyes néptömeget, kezében nemzeti lobogókkal és a lobogók jelszavunkkal az 1848-diki törvényes tér követelésével, az örömtől sugárzó arcokból könnyen kiolvashatja, hogy az én üdvözlésem egyszersmind mindnyájok üdvözlésének hiú kinyomata, mert mindnyájan teljes reménnyel vagyunk mlgodnak népszerű, hazafias, szilárd jellemre nézve, mert mindnyájan megvagyunk győződve, hogy mlgrban teljesülve találunk a nagy költő Horácznak eme mondatát: „Az erősebbi erősek születnek, és a bátor sas nem szokott gyáva galambfiakat nemzeni”, mert mindnyájan hiszünk, hogy azon hajdanani Dániel István udvarhelyszéki főkirálybíró családjából, kinek erélyessége hagyományként jött le a mostani nemzedékig, mlgodnak személyében sem nyerendünk mást, mint egy a mostani nemzeties igényeknek hiven megfelelő főkirálybíró.

Mlgs főkirálybíró ur! Terhes idöket éltünk 12 év lefolyása alatt, terhes idöket élünk mai napig, terhes és válságos idöknök nézünk elébe — terhes idöket élünk és élünk — mondom — mert a székelly nemzet megfosztatott ősi alkotmányától, megfosztatott szokásos törvényeitől, melyeket a szükség fejtett vala ki és a melyeket a gyermek, mint szintén a szántás-vetést saját édes szülőitől tanulhatta meg; megfosztatott nemzetiségétől; mert sérelmeit maga nyelvén nem értelmesebbé, megfosztatott saját vérből származott, saját érdekeit értő és osztó előjárótól — megterhelte szokatlan, érthetetlen, elbíratatlan, istentelen adókkal és rovatókkal; az árva, a hagyatékok díjazásával meg árvaibba tette; a stempel, mintegy pokolbeli ezerberus a szegény ügyefogyottaknak útját állá az igazság csarnokának bejáratánál; az erkölcsiség az anyagi érdekek által háttérbe szorítottat, a szólásszabadság négy szem között sem vala biztos, a hazafias erények felségsértési bűnöknek bélyegzetének. Véreink, kiknek keblükben a honszeretet szent tüze magasabb lángra gyuladt, semhogy ezt az ész hideg tanácsaival elfojtani képesek lettek volna, részint kíváncsiorolni kényszerültek, részint törvényes kiballgatás nélkül befoglalva és idegen törvénytelen bírák és idegen törvénytelen törvények által elítélte kivégeztettek, vagy elhűzöliztettek idegen tartományok börtönébe akkor, midőn mi mindnyájan itthon az édes haza kebelében, saját tűzhelyeinknél minden elfogatás és elítélés nélkül is csak úgy érezők magunkat, mint megannyi bebörtönözött rabok. Hosszas volna mlgs ur részleteknek leírni mindezen terheket és nyomtatásokat, melyeket a székelly nemzet 12 év óta tűrt és szenvedett. Azon székelly nemzet, mely örök idöktől fogva minden rétegeiben le az utolsó szegény darabontig szabad volt, melyről a történelem soha fel nem jegyezte, hogy valaha ezen szabadságot elvesztette volna, még azon korban sem, melynek jelleme a szegényebb és tudatlanabb néposztály leigázása vala — és történtek ezek oly időben, midőn Európa korzelleme naponként tagasabb körre terjeszti ki a népek és nemzetek természeti jogait és történtek oly néppel, mely törvényes uralkodóihoz mindig hiv és feláldozó vala — történtek pedig egy boldogtalan ferde ésfogalomért, a németesítő központosításért; mely nem bírta átlátni azt, hogy néhány ember személyes érdekeért, milliókra menő népek és nemzetek közérdekeit feláldozni, többé nem a kor szava.

De nem fűzzük panaszainkat tovább mlgs főkirálybíró ur! hisz Isten a férfit nem sirni és panaszolni, hanem tettekre teremtette, fátolt lebbentünk tehát a keserű elmúltakra, hiszünk a gondviselő jó Istenben, kit mi gyermeki híu ragaszkodásunkban magyarok Istenének szoktunk elnevezni s férfias bátor elhatározással nézünk a kétes jövő elébe; bizodalmasan fölkérve mlgodat, mint a haza és nemzet híu fiát, hogy jelszavunkat, mely az 1848-diki törvények érvényesítése, melyet nemzetünk és hazánkra nézve életkérdésnek hiszünk lenni, velünk osztván, nekünk a küzdőren vezetünk lenni méltóztasson. Tudjuk ugyan, hogy mlgod csak a kormány abszolút hatalmával fogva nevezett főkirálybírókat, mlgdolt a kormány érdekei pártolását várják, de arról is megvagyunk győződve, miszerint mlgod is velünk azon egy értelemben van, hogy t. i. nem a népek vannak a kormányért, hanem a kormány a népért, következve a kormány érdeke nem lehet más, mint a nép érdeke, és hogy azon kormánynak, mely jelenben a nép érdekeivel szembe uszik, napjai megvannak számlálva. Megragadjuk tehát a közelebbi múlt évi oct. 20 ki manifestum lobogóját, mely ha különben semmi nem egyéb is, mint az 1791-dik évi VIII-dik t. czikk értelmében megátkozott pántens, de tért nyújtott nekünk a szólásszabadságra, hogy sérelmeinket a felséghez bizon fölterjeszthessük. Nem íjünk

vissza a törvényeinket felfogatással s nemzeti önállásunkat megsemmisítéssel fenyegető későbbi patensek rémeitől is, hisz előttünk áll legközelebb a magyarhoni protestánsok ügye, hol az érelly és kitartás végre a győzedelmet meghozta; hanem törvényeinkkel fölfegyverkezve, magyar testvéreinkkel s más honbeli elváratainkkal válllvetve, mlgod vezése alatt küzdünk erőről erőre mindaddig, míg a győzelem dicső babéraját kiérdemeltük.

Adjon Isten mlgodnak mostani hivatalában egészséget, erőt és kitartást, hogy mlgod vezénylete alatt küzdelmek hiven folytathassuk. Adjá Isten, hogy ezen mostani ideiglenes hivatalát úgy folytathassa mlgod, hogy a nép azzal megelégedvén, rövid időn egy tisztelhelessik mlgodat, mint törvényesen megválasztott és megerősített főkirálybírákat, vagy ha Magyarhonnali viszonyaink igénylendik, mint felelős magyar kormány által kinevezett főispánunkat. Adjá Isten, hogy szerettet ősalgotmányunk mlgod vezése alatt mindnyájunk közreműködésével nője ki magát a déli pontra, hogy annak melege lelkeinket fölhevítvén, ezáltal e sokat szenvedett haza találja bennünk is egyik apolóját, hogy az újból felvirulhasson — felviruljon szebben és dicsőbben mint volt valaha.

Adjá Isten, e hazának, mint a nagy király alatt.

Három tenger partványi vessenek határfalat — és adjá Isten, hogy akkor is mint most, mlgodnak mint hazánk egyik rendíthetetlen híu fiának, lelünk őszinte örömevel kiálthassuk: Éljen!

Étől fogva az utban eső H. Oklánd, H. Szentpál, Rescenyéd, H. Sztmárton és Patakfalva községek lakói ünnepi ültözében „1848” feliratu nemzeti lobogókkal, illető falvaik végén kiállva várták és fogadták ő mlgt, kit a helybeli lelkészek mindenütt röviden, de lelkes szavakkal üdvözölték. Így érkezett ő mlga a patakfalvi hegytetőre, a hol két nagy banderium várta, egyik a büszke lovas Bíró László, a másik volt honvéd huszártiszt Solymosi Lajos által vezényleve, mikor is ez utóbbi ifju tűzzel tartott egy üdvözlő beszédet. Már ekkor a lovasok és kocsik oly hosszú sort képeztek, hogy a több falvak határára átnyult. S e hosszú sort nevelte még Sz.-Udvarhely anyaváros határa széléől fogva, az oda kiment városi lovas banderium, az őszbe borult, de ifju lelkesültséggel bíró volt honvédtiszt Simon János vezénylete alatt. A város kapujához érkezvén ideiglenes főkirálybíró ur, itt ő mlgt polgármester Solymosi Károly fogadta, a csehok zászlóival sorfalat képező városi polgárság élén és nevében. Másod ízben dördültek meg ekkor a Kuhar-hegy tetejére helyezett mozsarak, hírlí adni a városban benomaradtoknak ő mlga érkezését. Minden házban nemzeti lobogók lengettek. Az ablakokat uri nők és hölgyek foglalták el, kendőket lobogtatva; az utcazón pedig ott longott egész Udvarhelyszék népe oly roppant tömeggé öszszeserve, hogy e miatt csak lassu lépéssel haladtakott az ünnepeit férfiak négy dőlczeg sárga által vont kocsija; a kíséretében jött kocsik és szekerek pedig csak később férközhettek be a városba, miután a hullámzó néptenger elkezdett öszlani. — A székház előtt Henter János mondott egy hosszús, de jól szerkesztett s a multnak szenvedéseit és a jelennek örömeit és reményeit hiven tükröző beszédet, mely azt sajnálta, hogy nem közlőhetünk, nem nyerbetvén meg azt a szónoktól. — Következett erre ő mlgának felelete, melyben — mint szintén az előbbi üdvözlő beszédekre mondott feleleteiben is — nyíltan bevallotta állása törvénytelen voltát s határozottan kifejezte a törvényekhez tántoríthatlan ragaszkodását. Harsány éljenzés közt ment most föl ő mlga a székház teremeibe. Itt egy megható jelenetet nem lehet föl nem jegyezünk. Egy Tibald Antal nevű székelly, a ki egész képzettségét a falusi iskolában nyerte, midőn felindult a székházba, a legalsó lépcsőn térdre esve, hálafohászt emelt a szabadság istenéhez, a ki neki ujra alkalmat nyújtott azon terembe mehetni, a hol ő, míg az a gyűlött rendszer tanyája volt, 12 év alatt nem járt soha. — Még mielőtt ebédre indult volna főkirálybíró ő mlga, néhány testület és egyén tisztelgését fogadta el. Ez utóbbiak közül midőn az itteni Kreisgericht elnöke Issekutz ur fényes és értékes magyar díszruhában be akarna menni ő mlgához, a ki kiindult volt már szobájából, találkoztak együtt éppen azon terem küszöbén, a mely mostanig a nevezett elnök ur irodája volt. S abbai visszatérésekor főkirálybíró ő mlgt elől akarván bocsátani a cs. kir. törvényszéki elnök ur, ezt ő mlga maga előtt beküldötte a terembe ezen nyilatkozattal: „csak kérem elől menni, mert én itthon vagyok.”

Következett ezután a főkirálybíró ő mlga tiszteletére a kasznó teremeiben rendezett diszebed 120 személyrei terítékek. Az itteni felkölöztöttekből megemlítjük a nap ünnepeit hőseért, továbbá a Kossuth Lajosért s ennek fiáért Ferenczért mint Sz.-Udvarhely városa egyik követjelöltjeit mondottakat. — A toasztozat tarack-durránások követték.

Az nap este a szék népe fáklás-zenével tisztelgett ő mlga szállása, a székház előtt, hol a helybeli kath. és ref. tanodák egyesített énekkara elzengvén a „Szózat”-ot, azután helybeli ref. lelkész Bacsoni Ádám következéssel a székhez küldötte ő mlgt:

Midőn e helyre, mlsgod rendes szállása elébe tisztelgni jöttünk: legelőbb is ki kell fejeznünk, miként e tisztelgés eredetere nézve teljességgel nem rokonfajú azokkal, melyek a közelebbi 12 keserű emlékezteti évek lefolyása alatt tetteket; sőt ez az akkori mondva csinált tisztelgésektől merőben különbözik. Az akkoriak csak tüntetések voltak, melyeket a rákényszerítettekkel azon célból vitettek végre, hogy az ámitás ama rendszerének eszközei elakarták felsőbbjeikkel és a világgal bitetni, miszerint e nemzet sorával annyira meg van elégedve, hogy bálványozza azokat, kik azt ráerőszakolták. S lehetett-e egyebet várni azon kormányrendszer alatt, melyben sokszor még a mindentudó Isten színe előtti képmutatás is polgári kötelem szabott ki; midőn „te deum”-ok tartása, hálaímaik emelése rendeltetett olyasmikért, a miket, mint megsemmisítésünkre kötelezőket belmeggyőződésünk ránk nehezített átoknak vallott, mint valotta pl. ama híres márcz. 4-diki alkotmányt is?

Mondom: e mostani merőben különbözik a 12 év alatt előfordult tisztelgésektől, kivéven csak is azon egyet, midőn 3 évnegyeddél ezelőtt ő Buda képviselőjét, tudományos

akademiánk alelnökét s egyszersmind e város tiszteletbeli polgárát valánk szerencsések üdvözölhetni. Miként akkor, úgy most is lábaink nem parancsszóra, hanem egy mindnyájunkat áthatott közérzelem ösztönzésére indultak meg, s fákláinkat nem erőszak gyújtatta meg, hanem azok honfi keblünk lángoló tűzétől lobogtak föl.

Igen, mlgs idegl. főkirálybíró ur, honfi keblünk lángoló érzelmeinek ez örömyilatkozatát el nem folytathatuk ma, midőn egy zsarnok rendszer ránk vert rablánczait nemzetünk negatív magatartása s törvényeiehi törhetlen ragaszkodása által szétfordelve, s eme csarnokot, — a hol 12 év óta idegen bírák, idegen és sajátunkká soha nem válható törvények szerint, idegen, ismeretlen nyelven mérték nemzetünkre ítéleteiket — ma nemzeti alkotmányos életünk szent palladiumaként visszafoglalva láthatjuk s mlgodat abba ünnepeleken bévonulva üdvözölhetjük.

Itt van tehát mlgod azon nemzeti középületben, mely szinte egy század előtt mlgod egyik dicső ősenek e székelly akkori főkirálybírájának az 1-ső Dániel Istvánnak felügyelete alatt építetett. Itt tártá föl mlgod ez anyaszék polgárai előtt azon terem ajtait, hol az ősek Etele népének másfél ezredéves jogai védelmében annyiszor emelték föl szavukat lelkesülten. Itt foglalandja el mlgod azon elnöki széket, melyben annyi jelesek közt mlgodnak két vérszerinti őse két Dániel István bölcseséggel vezették ez anyaszék rendinek alkotmányos tanácskozásait.

S bár ezen elnöki széket nem e nemzet közbizalmának alkotmányos utoni nyilvánulása következtében foglalja is el mlgod: de mi mégis — a nélkül, hogy másfél ezredéval által megszentelt jogainkból csak egy jótát is föludnánk — már csak a sújtó rendszer járma alóli kimenekülés s székünk alkotmányos újból szervezése siettetésének czéljából is, őszintén nyújtjuk mlgodnak bizalmunkat. Igen, mi bizalommal környezük mlgodat:

Mert mlgod valóságos hun ivadék, vértünk, nemzetünk fia, e szék törzökös polgára;

Mert mlgodat jeles tehetségeinél, szellemi tulajdonainál fogva képesnek ismerjük arra, hogy vezermunkása legyen e szék alkotmányos újból szervezésének;

Mert hiszünk, hogy mlgod a mily bölcseséggel, épp oly ifju hévvel és férfias szilárdsággal törekedendik elhárítani az utban álló akadályokat, fenntartani a közrendet, békét, megőrizni a személy és tulajdon biztonságát s megfelelői általában a nemzet várakozásának;

Mert megvagyunk győződve, hogy mlgod minden büszságtól menten, minden önzésből származó pártédeken föllel emelkedve, sőt ha ilyen mutatkozni akarna, azt idejekorán elnémitva, egyedül az imádott hon közjává tartandja szemé előtt.

Mert hittünk erős, hogy mlgod valamint székelly muncipiumainkat tisztelni és védeni fogja: úgy magyar hazánk minden törvényeihez s ezek közt kivált a nemzet alkotmányos küzdelmek legszébb vívmányához, a magyar népszabadság 1848-beli magna chartájához tántoríthatlanul fog ragaszkodni, s legkülönösebben mintsem az addig két magyar hazának egy koronás király által szentesített miójtát valaha föludni: inkább kész leend vérdíjat mulni ki, vagy barczias nemzetünk sorai közt a véreazon dicső áldozatul esni.

Ily meggyőződésben, ily hitben és reményben bizalommal övedük mi körül mlgodat és fölkerjük: támaszkodjék bizvást e szék híu népére. S hogy az ekként válllvetve folytatandó működést közhalajuk szerinti sílker koronázza: erre Isten segedelmet kérjük, mlgodnak pedig szívünk teljéből azt kívánjuk: Éljen!

E szónoklatra ő mlga megható és közbizalmat keltő szavakban felelt, megígérvén, hogy minden lépte e hon és nemzet javára, a törvények fentartására leend irányozva, s csak addig érzi magát jogosítottnak kérni a nemzet bizalmát, míg az 1848-ban szentesített törvények által kijelölt tétlen megmarad. Szűnni nem akaró éljenzés, és a Hymnus eladálása után a Rákóczi indulóval szétoszlott a legszébb rendben, legkisebb csendzavarás nélkül a lelkesült roppant tömeg.

r. l.

Udvarhelyszék felirata az országgyűléshez

Tisztelve szeretett Honatyák!

Azon jogtörő és rémuralom után, mely hazánkat 12 szomorú év lefolyása alatt sújtotta, s melynek káros hatásai egyfelől a trón tekintélyét és hatalmát ingatták meg, másfelől pedig a kormányzott nemzetet nyugalomát és boldogságát fenyegeték csak nem végveszélylyel, midőn alkalmunk nyílt újból alkotmányos téren, a törvények sérthetetlen szentségéből merített bátorság és bizalommal szólalni fel, sehova nem intézhetjük több remény, és forróbb rokonszenvel szöszatunkat, mint önökhez tisztelve szeretett Honatyák, kik f. évi április 12-kére összehívott országgyűlésre sereglenek öszve.

A remény és bizalom szófajta, a melyet önökhez intéztünk, annál is inkább, mivel önöknek diszes korszorujában oly honfiakat van szerencsénk üdvözölni, kik már többször tanúsíták a szentesített törvényeknek nem csak tiszteletét, hanem egyszersmind határozott védelmét.

A mi kerésztünk sem más, mint a törvényeknek kellő tisztelete és megtartása iránt segélyüket igénybe venni és felkérni.

Mi tisztelve szeretett Honatyák! ha alkalmat is nyertünk alkotmányos szózatunkat hallani, másfelől mint önök előtt kétség kívül tudva van, sok tekintetben még mindig ki vagyunk rekesztve a jog és törvényesség mezejéről.

De miután a történelemből megtanultuk és tudjuk azt, hogy a gyávaság még egy nemzetet sem emelt ki a veszedélyeztetésre szűt hinárból, azért föllekelve, és fölbátorítva törvény-adta jogaink érzelme és öntudatától, elhatározók önöknek kért és reméltet belegegyezésével elfoglalni a törvényhozás mezején az 1848-iki kolozsvári országgyűlésen hozott, s még most is életben levő koronás királyunk V-dik Ferdinánd ő Felsége által megerősített, s ugyanazon évben használt II. törvényezikk tartalma szerint bennünket illető tért, az e czéla mai napon tartott közgyűlésünkben közfelkiáltással egyetlen ellenmondás nélkül megválasztott képviselőink, és önökhez küldött követünk idősb gróf Bethlen János és

Horváth János atyáink által; kiknek megválasztásukról szóló hiteles okmányait kézbesítettük is.

Lépéstünk feljogosítja a fenidézett törvényen kívül a H. Kr. 2. R. 5-dik cizme, a Comp. Constitutio 2. R. 1. cz. XIII-dik pontja, valamint az 1791-ki erdélyi törvények 10-dik cizme, melyeknek világos tartalma szerint az uralkodó a törvényeket megtartani köteles; következésképp mindazon mulasztásokat, melyek a törvények sérelmével irányunkban elkövetettek, jogosoknak el nem ismerhetjük; mert az annyi volna mint részünkről is késleltetni a 12 évi törvénytelen kormányzás által összeállított ügyünknek alkotmányos és békés utoni kifizetését.

Mintán tehát a törvény mondja „legesque exacte effe-tuentur“ — mintán meggyőződésünk szerint — a létező bonyadalomból semmi egyéb ki nem vezethet bennünket mint csak is egy törvényesenesen constituált országgyűlés, s mintán ilyennek az unió tárgyában hozott törvénykezéskék után csak azt lehet elismerni, melyben a magyar szent koronához tartozó minden részek kellőleg képviselve vannak, ezen pontos okokból kiindulva azt hisszük, csak akkor tesszünk helyesen, ha magunkat törvényes jogaink gyakorlatába helyezve, képviselőinknek Pestre önközbe küldése által kieszközöltük azt, hogy maga a törvények visszaállítására összehívott országgyűlés ne legyen nyit és új törvényszerítés hiányos összeállítása által.

Képviselőink által felkérjük önököt, szeretve tisztelt Honatyák! miszerint mindent kövessenek el arra nézve, hogy annyi szenvedés és jogtiprás után, mely a bizalmat és szeretetet trón és nemzet között megingatá, már térjen vissza valahára körünkbe a törvény és igazság uralma, ne legyünk továbbra is a kormány által tiltódott mostohák. Kövessenek el mindent, hogy alkotmányunk, s jelesen ennek legdrágább gyöngye az 1847-iki törvények teljes épségükbe állításának vissza; kövessenek el mindent, hogy emberi és polgári jogaink élvezetbe visszahelyeztessünk, hogy a köznyomor és köznyomás szívfagyasztó jegét a jogegyenlőség deris napja olvassa le kebleinkről.

Sokat, de igen sokat szenvedtünk már. Ideje, hogy lebilincselte szolgálkól megint szabad polgárokká legyünk.

Mi támaszkodva kétségbevonhatlan törvényeink bástyájához, egyesülni kívánunk önökkel; mert nem tehetjük ki hazánkat továbbra is a „divide et impera“ sántái elv veszélyeztetésének.

De Isten legyen tanunk arra nézve, hogy ezélünk szent és tüdős; mert egyesüléstünk nem ohajtnak egyebet, mint boldogítani a közös hazát.

Most még gyengék vagyunk, mert folyvást fenyegetett és féltett jogainknak agálya köve tartja erőnket, de erősek leszünk ha akadály nélkül visszaállítunk a törvény bázisára, minthogy szabadságban született és szolgaságban nevelkedett nemzet egyedül a jog alapján lehet nyugodt és erős.

Ohajtnak uraim, hogy mind önök, mind a bíráló világ így ismerjen bennünket.

Ohajtnak, hogy a koronázás, mely egyik feladata leendő az országgyűlésnek, úgy történjék, mint azt a törvény parancsolja „ritu legali.“ Ez pedig csak akkor lehet, ha minden illeték képviselve lesznek a nemzeti nagy ünnepélyen; azért mi sietünk elküldeni követeinket, azon hit és reményben, hogy önök közt szívélyes elfogadásra találандnak.

Mi bízva önök törvényszeretetébe és férfiaságába, erős hittel reméljük, hogy nem csak elfogadják őket, de egyszersmind egyesítendik eljárásukat, hogy a többi még hátra levő megyék és városok is törvényesen képviselve legyenek, mielőtt megkoronázandó felségünk „a koronázási hitlevelet“ kiadandja, és az esküt leteendő Magyarországnak és a hozzá kapcsolt tartományoknak szabadságait, rendszabályait, kiváltságait, közigazgatási, törvényeit és szokásait megtartani, és másokkal megtartatni. Önök magasztos erkölcsi sége és bölcsesége kétségkívül belátandja azt, miszerint hitlevel és eskü csak úgy lehetnek áldások, ha a vonatkozó cselekvényekben is kifejezésüket találják.

Segítse a nemzetek Istene önököt uraim nehéz feladatok tüdős megoldására.

Fogadják hazafiai őszinte tiszteletünket
székely-anya-Udvarhely és hozzá tartozó
Bardocz és Keresztur fi-székek
k ö z g y ű l é s e.

Naszódvidéki gyűlés. Naszódon folyó hó 18-án a II-ik román ezred név alatt ismeretes, mert kapitánysággá alakítandó vidék gyűlést tartott a helybeli ft. Vicarius ur elnökelete alatt. Képviselve volt minden helység két küldött által. Tárnya volt a gyűlésnek értekezni a felett, hogy a kapitányul kinevezett csehországi beszerzei cs. k. Kreishauptmant miként fogadták. Valóban a naszód, szabadon már egy nevezni, kapitányság egy század óta van abszolút hatalom alatt, s az ottani intelligenciának nagyobbrésze katonatisztféle emberekből áll, mégis hamar átlátták, hogy a nevezett kinevezés az alkotmányos élet ellenére van. Azért testvéreink meghatározták 1) Thiman Kreishauptmant urnak megírni, hogy ne farszta magát a rendezésre kíséreléssel. 2) pedig egy bizottságnak küldetett kormányzó elnök ő nagyméltóságához, felkérni sérelmünk orvoslására. 3) meghatározottat a naszód elemiskolába, hol eddig németül ment a tanítás, magyar tanszéket állítani fel.

A küldöttség teljes melegezással tért vissza Kolozsvárról, örömmel nyilvánítva kormányzó elnök gróf Mikó ő méltósága általi kegyelmes fogadtatását. A bizalom Buttyán László saji főnöke központosul, a kapitányságra kineveztetést illetőleg. Valóban Buttyán ur széles és nagy részén a hazának szelíd, értelmes és törvényszerű eljárása által közkezdességet vivott ki magának.

r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Honvédtemetés.** Folyó hó 2-dikán ment végbe Nánási György volt 75-dik zászlóaljbeli honvédtizedes temetése... A temetési idő a délutáni 5 óra már elérkezett s valami nagyszerűségnek még semmi előjele. A műkedvelők kara a középkapunkivüli halottas háznál gyászalt énekelt, melyet rövid könyörgés után a „Szózat“ követett, után-

zengve az összes gyűlekezet által. Ezzel a menet megindult. Elöl gyászlobogó meztelen kardú ifjak között, nyomában a városi zenekar — utánok hatos sorokban egy osztály volt honvéd, ezeket követték több ezred és testületek résztvevő tagjai, a három kellegium tanuló ifjúsága, — itt jött végre a megkoszorúzott s az elhunytak jelvényével ékített koporsó, előtte díszörseggel ellátott gyászlobogóval, s szövénnektől környezetten — az egészet egy csapat volt honvéd rekeszté be. Így volt előre rendezve. Azonban midőn a menet eleje a középútra lépett, nagyszerű látvány merült fel: az egész széles utca s a piactér teljesen elborította a sötét néptenger által. A mintegy nyolcz-kilenc ezerre menő tömeg szüntelen növekedve ünnepélyesen vonult a temető felé, mi alatt a két zenekar gyászzenéje s a népczere által kalaplevéje énekelt „Szózat“ változgatva egymást. Mire a menet a temetőre ért, már az is repőzőn által volt ellepve. A sirnál volt honvéd Pries Albert egy nagyhatású emlékbeszéde után még felhangzott a „Szózat“, melyre a visszavonuló nép a temetőalján megállva a „Hymnus“ énekelt, mi közben az itt nyugvó volt honvédek sirjait itt-amott megkoszorúzták. Ezzel szép esőndesen mindenki hazament.

— (Gyászshir.) Bethleni gr. Bethlen Erzsébeth s leánya gr. Mikó Júlia galanthai gr. Eszterházi Jánosné, ugy hídvégi gr. Mikó Imre mely szívbánattal jelentik hídvégi gr. Mikó György néle 57-dik évében, hosszas gyöngéledésre jött tudósztelődés következtében folyó évi május 1-sőjén éji 11 1/2 órakor történt csendes elhunytát. A megboldogult kedélyének kifogyhatatlan derűsége, a társaságnak, melyben élt, közkezdességi tagjává, őszinte szeretete tárgyává tette; nemes szívóssága, övéi iránti figyelmének kifogyhatatlan gondoskodásai, jellemének azon vonásáról tettek tanubizonyságot, hogy a mint vérségileg, ugy volt lélekben is velők egészen egybeforva. Temetése a helybeli köztemetőben, egyszerű könyörgés mellett, e hó 3-kán d. u. 4 órakor történt fényes gyászokaság kíséretében.

— Tavaszunk gyöngén biztat, itt-ott hó esik, éjjelenként megfagy, őszi vetéseink egy része kiveszett. Az őszi repceket néhol kiszántják, tavaszi repcével vetik be; azokra nézve, kik e műtéltre vannak kényszerítve, jónak véljük megemlíteni, hogy a kolozsvári olajgyár felesleges tavaszi repcével el levén látva, piactér áron mindenkinek szívesen szolgál, mint ezt már többen igénybe is vették.

— Sétatér. A kik emlékezni fognak a tavalyi halvány sétatéri világitásra, azokat kellemesen fogja meglepni a már ott is felállított photogenlámpák fényes világa, mely lámpák az utczán levőkkel hasonlón módon fognak kezeltetni.

— A első magyar biztosító társaság kolozsvári főügynökségehez érkezett jelentések szerint lángok martaléka lett mult ápril hó 9-kén Buzdon takarmány készlet, 10-ikén Szumurdokon egy istálló; 13-ikán Boncehidán szintén egy istálló, Patában csűr és búzaszagt, 27-én Vádon egy csűr és istálló. Mindezen elégett tárgyak biztosítva voltak a magyar bizt. társaságnál.

— Csapói birtokos Berenczei Sándor ur a m. vásárhelyi kisdedorvoda alaptőkéjéhez régebb 50 frtot urb. papírban, most 200 frtot adott n. kölesön kötelezvényben, miért Molnár János k. ovódi igazgató a nevelésügy névében köszönetet mond.

— **Bujtogatás.** Még a mult rendszer emberei lelépése előtt Gyergyó-Szentmiklósról egy levelet vettünk vol, melyben arról értesitenek, hogy B. hivatalnok a székelységet a nagyobb birtokosok ellen bujtogatta. A bujtogatás czime az 1848-ki erdélyi választási törvényekből vétett; örömmel látjuk, hogy a székelý nép elég értelmes belátni, hogy e törvények ideiglenesek, s addig is, míg revisio alá jönek, a székelýség érdeke is legkevésbé nem veszélyeztetik.

— A „Sürgöny“ bécsi levelezője egy nevezetes eseményt említ föl a bécsi közkezdánssból. Ez ugyanis egyhangulag elfogadta azon indítványt, hogy egy az államminiszteriumhoz irányzandó felirattól a „gehorsamst“ kifejezés kibagyassék, az „ergebenst“ csakugyan illetlenül hagyatván. Liberalisok s conservatívek egymás nyakába borultak örömköni hullatások közt, nem azért, mintha egészen kivetkeztek volna a „kasamadiener“-ből; nem is mintha eszük ágában volna az államminiszteriumtól megtagadni az engedelmességet, hanem csak azért, hogy volt annyi erkölcsi erejük egy ily fontos szöveket a közkezd okmányokból kiirtani.

— **Az erdélyi unió** czim alatt Szilágyi Ferencz a „Klio“ egykori szerkesztőjétől érdekes történelmi műje lent meg. E monographia az unió történetét 1791-től 1848-ig tárgyalja. Ára 60 kr.

— A pesti nemzeti színház nyugdíjintézete alapjának növelésére mult évi ápril 20-tól f. évi ápr. 20-ig adakozások után 864 o. é. frt 5 kr folyt be; Fáy András köztisztviselőben álló írónk két újabb műve után járó minden írói illetőségét szánta ez intézet alapjára.

— A kétéjtűsasról. Komárommegye Oroszlán nevű helységében a protestánsok Maria Theresia idejében templomot építettek. A császárnő — az akkori vallási elnyomás ellenére, mely még a toronyépítésére is kiterjeszkedett — megengedi, hogy tornyot is emelhesse; e nagy kegyért tehát a lakosok a torony tetejébe kereszt helyett a császárnő czimerét „a kétéjtű sas“t tűzték fel. Most — írja a „B. M.“ mi egyébiránt a „Sürgöny“ szerint megtörtént tény — a sasrepülés és korszakában a nevezett helység küldöttségét indított a komáromi várparancsnokhoz, adna nekik egy ágy u. t. Mi ezéla, kérdezé a parancsnok? „Hát hogy a toronyról leljújjuk a — kétéjtűsas“t? No képzhetők, hogy a várparancsnok mint kergette el őket!

— Tekében a cs. k. hivatalok átvételére kiszállt megyei bizottságot nagy lelkesedéssel zene mellett fogadták Teke városi zász testvéreink, s ott mulatásuk alatt vendégeinknek kérték fel.

— Nagy-Sajón folyó 26-án szintén román, zász és magyar lovas banderium fogadta, s kísérté nemzeti lobogók alatt 3 pap vezérlete mellett székhelyére a bizottságot, a mely a nagy-sajói hivataltól az irományokat átvette.

— A „Nord“-nak egy Velencéből ápril 21-dikén kelt levelében olvassuk, hogy már is több huszárúrt a Benedek-féle napiparancs következtében kilépett a katonaságból.

— A kölni lap szerint az osztrák miniszterek fenyegetése a magyarokra nézve kevés hatással lesz, sőt ellenkezőleg annál szorosabban fognak ragaszkodni jogaikhoz. Ha mégis Bécsben el volnának határozva a magyarokat fegyverrel kényszeríteni a februári alkotmány elfogadására, nem-sokára tapasztalni fogják az érdekelte lap szerint, hogy kissé elkéstek. Tapasztalni fognak, hogy a vihar még erősebben neki dühödnék, és többé nem Magyarországot, hanem Ausztria léte forogna kérdésben. (M. S.)

POLITIKAI HIREK.

— Az angol kormánynak Magyarországra vonatkozó politikáját érthetőleg megfejté az „Ind. belge“ egyik londoni levelezője is. A magyar ügyek ott, ezen levelező szerint, épp oly érdekeltéssel kísértettek, mint bárhol is Európában. Londonban azt ohajtnák, hogy a bécsi kabinet egyetértésen a magyar nemzettel, az általa követelt engedmények árán is. Londonban csaknem meggyőződésé vált, hogy Ferencz József császár mindent megad, mit tőle kívánnak. E tárgyban egy angol diplomata egy levelet írt, melyben a következő phrasis fordul elő: „a magyaroknak csak nyitva kell szájakat tartani, hogy a sült galamb azokba repüljön; ártana nekik, ha szájakat befognák.“

Ugyanezen diplomata szerint az angol kormány az 1848-diki törvények visszaállítása mellett van, szeretné, hogy Magyarország független legyen, azon föltétel alatt, hogy a Habsburgház uralma alatt maradjon, s ha ez az angol kormány tanácsaira hallgat, akkor megelégszik a personalis unioval, mi elég erőt ad a dynastiának, ha ez Magyarországot veszi jövődö politikájának főtámpontjánál. De a bécsi kabinetnek mindenekelőtt bizonyítványt kellene nyújtania öszinteségéről azáltal, hogy felbogy Olaszország iránti igényeivel, mely igények teljesíthetetleneké váltak, résztint a felszigeten, résztint a monarchia belsejében történt változások következtében.

— Duncombe Tamás fölíratot indítványoz a kormányhoz, a netaláni levelezés másolata tárgyában, mely bizonyos fegyverszállítványok végett idegen hatalmakkal cseréltetett. E fegyvereket is a mult év végén szárd lobogó alatt vitték Keletre, hol az oláh-moldvai kormány lefoglalta őket; valamint az e fegyverek visszavitelét tárgyaló levelezést illetőleg Ö Felsőségnek „Bauschee“ nevű hajóján Galaczból Genuába. Azért indítványozza a fölíratot, mivel a nemes lord (Russell) megfoghatlan okokból a fölvilágosított megtagadta. Képtelenségnek tartja, hogy a parlament-től elvonassanak oly okmányok, melyek Európa minden országával közöltenek. Tudni akarja, miért sérti meg a nemes lord az Olaszországban érvényesített benemavakozási elvet a Dunafejedelemsegekben, hogy Magyarországnak osztrák uralom alatt maradását eszközölje. Russell lord viszoná: A nemes parlamenti tag azt látszik hinni, hogy a külügyi titkár minden a külfölddel vitt levelezést a ház asztalára letenni köteles. Azt hiszem, az államtitkárnak joga van, hogy egyes sürgönyöket, ha czélszerűnek látja, visszatartson. A külfölddel vitt levelezés teljes előterjesztése soha sem volt szokásban; ez nagyon alkalmatlan volna és sok vizsálynak forrását képezné. Czelom, a mennyire tehetem, fűntartani a békét s egyáltalán nem szeretnék előterjeszteni oly iratokat, melyek ennek megbontására vezetnének. Az idézett levelezés annak folytán következett be, hogy Kuza herceget tudta nélkül s a szultán nagy bosszuságára fegyvereket szállítottak Moldva- és Oláhországba. Kívánom, hogy az osztrák kormány és a magyar országgyűlés megegyezzenek; (halljuk!) hogy az osztrák kormány szabadelvű ígéreite egész mérvben teljesítse, s hogy a magyarok meggyőződjenek, miszerint az eszmecserét és sajtó illetőleg annyi szabadságot, a személyes szabadságra vonatkozólag annyi biztosítékot nyernek, hogy mostani királyuk alatt tovább is megmaradni akarjanak. (Halljuk!) De ez csak kívánságom. En a császár és a magyar országgyűlés közé soha sem léptem. A magyarok dolga, hogy tekintetbe vegyék, valjon a nekik ajánlott alkotmány érdekeit előmozdítja-e, jogaikat biztosítja-e? Távol legyen tölem, hogy lépéseiket vezetni, vagy függetlenségük megalapításának legkisebb akadályt is gördítsen útjába. De egészen más egy szomszéd országban fegyverraktárakat teremteni, hogy az osztrák császár tartományai nyugtalanítsanak. Bármily helytelennek találják is a nemes urak, a szultánnak és az osztrák császárnak e művelet sehoj sem tetszett. Senki sem kárhoztatja őket ezért. (Halljuk!) Egy uralkodó sem köteles, hogy területén fölkelést szenvedjen meg. Egész beavatkozásunk abból állott, hogy Kuza herceget figyelmeztettük, miszerint az 1856-diki egyezmény folytán a fegyvereket ki kell küldenie az országból. Válaszul azt adá, hogy kívánsága és országának érdeke ellen hozat-tak oda; hogy nincsen ellenére visszaküldésük, de nem tud ennek eszközölésére módot. Végre Bulwer valamint a szultán ug Kuza kívánságára Konstantinápolyba vitette a fegyvereket. Az erre vonatkozó iratok előterjesztésébe nem egyeztetem. Nem használja semmit, s az államszolgálatnak kárára válnék. Azonkívül ki kell jelentenem, hogy a külügyi hivatal az ily iratok előterjesztésével mértéken túl van elfoglalva. E papirokat elő nem terjeszthetem. (Halljuk!)

Duncombe nagyon jól tudja, hogy a Dunafejedelemsegek nem Magyarországhoz tartoznak, de a Dunafejedelemsegeknek nem lett volna a fegyvereknek, területükön át Magyarországra szállítása ellen kifogásuk. Ismétli, hogy ez beavatkozás volt Magyarország ellen. A nemes lord Ausztriát ellensúlyképen akarja gyámolítani Franciaország ellenében; de ha egy évig üzi e politikát, Angliát Franciaországgal keveri a háborúba. Biztosítja, hogy egy 12 órai félreértés Franciaországgal rosszabb lenne egy 12 hónapnál Ausztriával. Bécsi látogatása óta feltűnő előszeretettel viseltetik a nemes lord Ausztriához; kintin ez a Kossuthbankjegypréből, s kintin a Hudsonhoz intézett sürgönyből, melyben megbízottak, hogy Kossuthot szemmel tartsa. A nemes lord nem emlékszik ugyan e kifejezésre, de egész Turinnak van tudomása róla. Befejezésül indítványához ragaszkodik s kijelenti, hogy ha a kormány vonakodnék a kívánt papirokat előterjeszteni, azok más uton, de mindenesetre napfényt fognak látni. A szavazásnál Duncombe javaslata 86 szótöbbséggel elvetett.

Ujabb.— Alig hogy török győzelemről olvastunk, már ismét egy török vereségről s egy még folyó csatáról értesít egy Zágrábon át érkezett tudósítás. A vereség f. ápril 11-én Niksiesnél történt volna, melyet a fölkelők körülzártak s a törökök fölmenteni akartak, de több órai harc után 300 holt-ra és sebesülte menő érzékeny veszteséggel visszavertettek. Ápril 25-én pedig nagy fölkelő tömegek indultak Trebinje felé, az ott összpontosított török had-erők pedig eléjük mentek, minél fogva Cicevonál harcra került a dolog, mely e tudósítás elindultakor tartós ágyuszó mellett még eldöntetlen maradt.

— Az orosz kormány Varsóban szigorú rendszabályait nagy eréllyel fenntartja. A befogatások foly-
vást tartanak, s majd minden éjjel visznek foglyokat a váracsba, honnan Modlin várába vitetnek s elítél-
tetnek. Egyike a főrendzavaróknak állítólag halálra ítéltetett.

— Metternich herceg a birodalmi tanács meg-
nyitására Bécsbe utazandó levén, Napoleon megbízta, mondaná meg császáriának, hogy ő Ausztriának Ma-
gyarországgal kibékülését élénken ohajtja. Legjobb a

monarchiára nézve, ha „avec ces braves gens“ (ezen derék néppel) megegyezik.

— A birodalmi tanácsot majus 1-én megnyitott trónbeszéd így hangzik: Bizva a népek igazságszere-
tetében, várni lehet, hogy a magyar korona-tartomá-
nyok képviseltetésének kérdése is a birodalmi tanács-
ban nem sokára kedvező megoldást nyer, s az összes
birodalom képviselote teljes lesz. A császár uralkodói
kötelessége a februárius 26-iki alkotmányozó patenst,
mint az egységes és megoszthatatlan császári biroda-
lom alapját minden erővel védeni s az az ellen inté-
zett, bárhonnan érkező támadást hathatósan viszsza-
tasítani. — B. Vay M. a megnyitáson jelen volt a mi-
niszterek közt. („K.“)

— A lengyel határról, apr. 19. Egy kor-
mányrendelet kiméletlen eljárással fenyeget a népet
az egyházakban izgató lelkeszek ellen. Több előkelő-
nek megtiltották, hogy társaságot fogadjanak el ma-
guknál. Az államtanács szervezését illető tervet több
lengyel bizalmi férfinak megbírálás végett kiadták, a-
zok azonban nem akarnak ítéletet mondani róla.

— Verona, apr. 29. A milánói 24-iki tün-
tetésekről szóló újabb hírek szerint közel 3000 vő-
rös inges ember vonult keresztül Milano utcáin egy
szekérrel, melyen Garibaldi arczképe volt, „Viva Ga-
ribaldi! Viva republica!“ kiáltásokkal. Közel 3000 más
ember és sok kocsi kísérte e menetet. A ticinói ka-
punál fegyveres erőre bukkant a menet s szétverett,
mely alkalommal sebesülések történtek. Hasonló tün-
tetések fordultak volna elő Nápolyban, Firenzében és
Genuában.

— Turin, apr. 24. A mai „Opinione“ 28-áról
jelenti Nápolyból, hogy Cevellino tartományban a föl-
kelést elnyomták s a fölkelőket szétverték. Nápoly-
ban ismét minden csöndes.

— Washington, apr. 18. Davis, az elsza-
kadt államok elnöke kalózleveleket ad ki s 150,000
önkéntest akar állítani. Az egyesülés melletti államok
Lincoln fölhívására békesüléssel felelnek.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(134)

Felhívás tűzifa szállításra.

(1—3)

A tordai álladalmi sóbányák kezeléséhez 1861. évre szükségelt 60 köb öl
tölgy- vagy bükk-tűzifa szállításra nézve felszólítanak a vállalkozók ez iránt a
tordai kir. sóbánya-hivatallal magukat érintkezésbe tenni, melynél az e tárgyra
vonatkozó nyilvános árcsökkentés f. évi június 22-kén délelőtt fog tartatni.

(131)

Sz. 3405.

Hirdetmény.

(2—3)

A kolozsvári cs. kir. kerületi törvényszék részéről jelen csödbírdetményél fogva minden
bel- és külföldön létező hitelezők, kiknek az id. gróf Bethlen Lajos csödbírdetméhez valamely
igények létezett, értesítetnek, hogy a nevezett idős gróf Bethlen Lajos csödbírdetmé minden va-
gyona, a már igényeket bejelentett a f. évi ápril hava 24-kén tartott tárgyalási napon megjelent
hitelezőkkel felvett kiegyezkedési jegyzőkönyv alapján arányosítól a követelők közt merőben
felosztott, s a csödbírdetmé tárgyalás véglegesen bevégezettnek nyilvánított.

A cs. kir. megyei törvényszék tanácsából

Kolozsvárt, ápril 26-kán, 1861.

(133)

Pályázat.

(2—3)

Küküllőmegyében a főorvosi állomás 500 frt évi fizetéssel, két sebész állomás, egyik egy-
300 frt évi fizetéssel, s végül a mérnöki állomás 500 frt évi fizetéssel rendszeresítetvén, ezen
állomások betöltésére az állandó megyei bizottmány határozata folytán ezennel csödbírdetmé nyitatik.

A pályázni kívánók tehát felszerelt kérvényeiket folyó évi majus hó végeig Dicső-Szent-
Mártonba tek. főbíró Vita Sámuel urhoz intézve, beküldeni annyal inkább el ne mulasszák,
mert azon túl beérkezett pályaművek figyelembe nem vétetnek.

Dicső-Szent-Márton, ápril 26-kán, 1861.

Küküllőmegyei tisztsége.

NEM HIVATALOS.

STEIN JÁNOSNAI

megjelent. s általa minden könyvárusnál kapható:

PÉTERFI SÁNDOR

köznép előtt tartott

EGYHÁZI SZ. BESZÉDEK

HARMADIK FÜZETE.

Ára 1 forint. A három füzet együtt 3 ujforint.

Garibaldi induló és nótája

zongorára. Ára 60 kr.

FEDERATA HUNNIA

vagy: A nemzetek egyesülése.

Második kiadás. Ára 25 kr.

Kisérlet az állam körül.

Ára 50 ujkr.

A MAGYAR BIRODALOM ALAPTÖRVÉNYEI,

magába foglalva a Magyar- és Erdélyországra szóló

„pragmatica sanctio“t.

Az eredeti deák szöveg mellé vetett magyar fordítással. Közjogtani segédkönyvül
kiadta Toldy Ferencz Ára 1 frt 20 kr.

UNITARIUS PÜSPÖKÖK ARCZKÉPEI.

Ugymint: Sz.-Ábrahám L. Mihály 1737—1758.
Lázár István 1786—1811.
Körmöczy János 1812—1836.
Székely Miklós 1838—1843.
Székely Sándor 1845—1852.

A műlap öt arczképpel Rohn híres műnyomda-
jában készült.

Ára chinai papíron 1 frt 50 kr osztrák értékben
„ fehér „ 1 frt — kr „ „

Albumok

különböző alakban és nagyságban

photografiai kis képekhez

3 forinttól 12 forintig.

(128)

(3 6)

Figyeleme méltó

építészeknek és építettő uraknak.

Alólírtak szerencséje van a t. építettő uraknak
és építészeknek jelenteni, hogy kereskedésében
minden, az építéshez megkívántató szükségletek u.
m. ablak- és ajtó-sarkok, toló-
zárak, bevéselt és fölverő zá-
rés, vas, üveg ajtó-nyomók, szó-
val minden ajtó és ablak-
fölszerelő
eszközök, a legnagyobb mennyiségben és
különböző választékban — jutányos áron —
kaphatók.

CSAPÓ SÁNDOR.

(127)

(2—6)

Birtok eladás.

Szódemeter helységében, Érmellék szom-
szédtságában, egy 1,200 magyar holdból álló és
tagosítás alatt lévő nemesi birtok: mely áll első
osztályú szántó és kaszáló földekből, nevezetesen
szőlőkből, s jövedelmes erdőből, kőudvarházzal

gazdasági épületekkel, vendégfogadóval és két
szárazmalommal ellátva, szabad kézből örökáron
e adó. Értekezhetni személyesen alólírt tulajdo-
nosnál, vagy bérmentes levélben per Tasnád
Szódemeter.

Novák Gusztáv,
birtokos.

(125)

(3—3)

Hirdetés.

A M.-Csucsi birtokosság koresoma joga f. é.
Május 6-án a jövő 1862 év Sz.-György napjáig
árverés útján haszonbérbe kiadandó helyt Csuc-
son birtokossági biztos Bogdán Lajos urnál

Értekezhetni felölle személyesen, vagy bér-
mentes levél által, Hinc Miklós jószág i. azgató
urral Maros-Vásárhelyen, vagy Iszlai Elek gaz-
datist urral Opra Kercsesórán, utolsó posta
A. Porumbák.

(126)

(3—3)

A fogarasi havasok aljában, a felső árpási
határom, egy, gyártmányairól nagyon jó hírű
üveg gyár,
szükséges faizással, f. év sept. 2-kán kezdve,
több évre bérbe adandó.

Ezen szabad királyi Kolozsvár városa terüle-
tén, a két víz közti tizedben 382- és 386 szám
alatt létező, nagy kiterjedésű telkek, a rajtok ta-
lálható új épületekkel — igen kedvező fel-
tétel mellett örök áron eladó. — Értekez-
hetni irántuk a helyt lakó tulajdonossal.

(4—4)